

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 224/2014-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. marca 2014 predbežne prerokoval sťažnosť Ľ. J., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s. r. o, Kuzmányho 29, Košice, za ktorú koná advokát JUDr. Peter Rybár, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd rozhodnutím Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 CoE/105/2013 z 28. augusta 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ľ. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. decembra 2013 doručená sťažnosť Ľ. J., (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a práva na

spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 CoE/105/2013 z 28. augusta 2013.

Z podania a jeho príloh vyplynulo, že exekučné konanie vedené proti sťažovateľovi na Okresnom súde Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) bolo uznesením sp. zn. 5 Er/493/2003 z 11. júna 2012 zastavené. Odvolanie oprávneného krajský súd odmietol ako oneskorene podané. Následne rozhodol okresný súd uznesením č. k. 5 Er/493/2003-56 z 25. marca 2013 o trovách exekučného konania tak, že nepriznal súdnemu exekútorovi náhradu trov exekúcie. Podľa sťažovateľa okresný súd opomenul rozhodnúť o náhrade trov, ktoré mu vznikli v konaní z titulu odmeny za právne zastúpenie. Z uvedeného dôvodu požiadal prvostupňový súd o doplnenie uznesenia č. k. 5 Er/493/2003-56 o výrok o náhrade trov konania povinného. Okresný súd jeho návrh na doplnenie uznesenia zamietol rozhodnutím č. k. 5 Er/493/2003-60 z 21. mája 2013. Proti uvedenému rozhodnutiu sa sťažovateľ odvolal. Krajský súd uznesením sp. zn. 9 CoE/105/2013 z 28. augusta 2013 potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu. Náhradu trov odvolacieho konania povinnému nepriznal.

Sťažovateľ sa domnieva, že zastavenie exekúcie zavinila oprávnená, a preto mu prináleží náhrada trov odvolacieho konania vo výške 293,48 €. V texte sťažnosti k tomu uvádza:

«... Taktiež tvrdenie odvolacieho súdu o tom, že ust. § 203 ods. 1 Exekučného poriadku „ukladá povinnosť oprávnenému hradiť trovy exekúcie len súdnemu exekútorovi“ nie je správne, a taktiež že nemá zákonný podklad. Uvedené tvrdenie je potvrdené samotným znením ust. § 203 ods. 1 Exekučného poriadku, ktoré všeobecne uvádza, že ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie, a teda z tohto znenia nemožno nijako vyvodiť, že by nahradenie nevyhnutných nákladov exekúcie malo patriť len súdnemu exekútorovi. Opierajúc sa o odbornú literatúru (napr. Mazák, J. - Šoltýs, L: Trovy konania v civilnom procese, Bratislava, Slovenská advokátska komora 1997) majú podľa zákona nárok na náhradu trov exekúcie oprávnený, exekútor a za splnenia hypotézy uvedenej v § 203 EP aj povinný.

Teda nemožno tvrdiť, že trovami exekúcie sú len trovy súdneho exekútora a oprávneného. Autori ďalej uvádzajú, že povinný má nárok na náhradu trov exekúcie výlučne vtedy, ak dôjde k zastaveniu exekúcie, ktoré procesné zavinil oprávnený. Pre záver o zavinení oprávneného treba zistiť, či oprávnený pri náležitej opatrnosti mohol predvídať dôvod zastavenia exekúcie. Náležitou opatrnosťou rozumieme opatrnosť spočívajúcu v tom, že oprávnený pred podaním návrhu na vykonanie exekúcie, prípadne v priebehu exekúcie, venoval patričnú pozornosť zisťovaniu, či povinný dobrovoľne nesplnil (napr. či vymáhaná suma už nedošla na účet v banke oprávneného, či povinný už vypratal byt, prípadne inú nehnuteľnosť alebo bol pripravený na riadne odovzdanie veci a pod.). V prejednávacom prípade je bezpochybné, že oprávnený musel vedieť o tom, že podáva návrh na vykonanie exekúcie na základe neplatného exekučného titulu, a teda musel predvídať dôvod zastavenia exekúcie ako i samotné zastavenie exekúcie. Uvedené potvrdzuje početná judikatúra, určujúca neplatnosť obdobne formulovaných rozhodcovských doložiek z času pred podaním návrhu na vykonanie exekúcie (napr. rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 6 CoE/59/2010, Okresného súdu Zvolen sp. zn.: 21 ER/1390/2009), a taktiež rozhodnutie Ústavného súdu III. ÚS 85/2011-14 zo dňa 02. 03. 2011, v ktorom Ústavný súd uviedol, že na základe týchto skutočností je bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, že k zastaveniu exekúcie došlo v dôsledku procesného zavinenia sťažovateľky ako oprávnenej, ktorá podala návrh na vykonanie exekúcie (potom ho však vzala späť) napriek tomu, že nebol splnený základný materiálny predpoklad exekúcie, ktorým je právoplatné a vykonateľné rozhodnutie. Sťažovateľka mala k dispozícii poznatky, z ktorých sa dal takýto výsledok konania predvídať, a preto mohla pri náležitej opatrnosti predísť takýmto dôsledkom. Za takéhoto stavu by bolo v rozpore s princípmi elementárnych požiadaviek spravodlivosti (§ 1 OSP), keby mal byť trovami právneho zastúpenia zaťažený povinný, ktorý nenesie žiadne procesné zavinenie na tom, že okresný súd musel exekúciu podľa § 50 ods. 5 Exekučného poriadku zastaviť.

Nevyhnutnosť priznania trov v uvedenom prípade vyplýva taktiež z početnej judikatúry, v ktorej všeobecné súdy priznali povinnému náhradu trov nezákonne vedeného exekučného konania, z ktorých príkladmo uvádzame Uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 27. 08. 2012 sp. zn.: 12 CoE/100/2012 a Uznesenie Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 19. 09. 2012 sp. zn.: 3 E r/147/2011. »

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a po prerokovaní veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa L. J., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 28. 08. 2013 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 9 CoE/105/2013 porušené boli.

2. Krajskému súdu v Žiline sa v konaní vedenom pod sp. zn. 9 CoE/105/2013 prikazuje priznať povinnému náhradu trov odvolacieho konania.

3. Sťažovateľovi priznáva finančné zadostučinenie v sume 350,- Eur (slovom tristopäťdesiat eur), ktoré mu je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť trovy konania vo výške 275,94 Eur na účet právneho zástupcu Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s. r. o., Ludová 14, 040 11 Košice do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať aj takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 175/03).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že odvolací súd mu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, ktorým potvrdil uznesenie prvostupňového súdu zamietajúceho návrh sťažovateľa. Cituje pritom z textu rozhodnutia, ktorý však nie je súčasťou napadnutého uznesenia. V ďalšom texte sťažnosti sťažovateľ nesúhlasí s interpretáciou právnych noriem upravujúcich náhradu trov exekučného konania, obzvlášť § 203 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov. Poukazuje na skutočnosť, že exekúcia vedená proti nemu bola zastavená zavinením oprávneného a jemu ako úspešnej strane tým vzniklo právo na náhradu trov konania.

V petite sťažnosti potom sťažovateľ žiada vyslovenie porušenia svojich označených práv a žiada, aby ústavný súd prikázal priznať mu náhradu trov odvolacieho konania. Sám v sťažnosti uznáva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ale ústavný súd je podľa neho zároveň v určitých špecifických prípadoch *„povinný všeobecné súdy zastúpiť, a to najmä v prípadoch, ak hrozí alebo došlo k porušeniu procesných práv účastníkov konania chránených zákonmi (napr. Občianskym súdnym poriadkom, Exekučným poriadkom), ktoré je súčasne aj porušením základného práva alebo slobody upravených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou“*.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

Ústavný súd konštatuje, že napriek tomu, že je sťažovateľ zastúpený advokátom, v obsahu jeho sťažnosti absentuje priama súvislosť medzi tvrdením o porušení jeho práv, odôvodnením jeho sťažnosti a petitom sťažnosti. Sťažovateľ tvrdí, že jeho práva boli

porušené nepriznaním trov odvolacieho konania v rozhodnutí sp. zn. 9 CoE/105/2013. V zmysle ustanovenia § 211 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) aj v odvolacom konaní sa uplatňuje zásada úspechu vo veci (§ 142 až § 143 OSP). V odvolacom konaní bol sťažovateľ zjavne neúspešný, keďže krajský súd potvrdil odvolaním napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu. Z textu sťažnosti zároveň nevyplýva, či sťažovateľ požadoval priznanie náhrady trov odvolacieho konania.

V ďalšej časti svojej sťažnosti potom sťažovateľ odôvodňuje, prečo mu mal prvostupňový súd (nie odvolací súd) priznať náhradu trov, ktoré mu vznikli v exekučnom konaní vedenom proti nemu. Tvrdí, že názor všeobecných súdov, podľa ktorého „*trovy exekúcie sú Exekučným poriadkom vymenúvané v ust. § 200 ods. 1 prvá veta; Podľa tohto ustanovenia sú trovami exekúcie odmena exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonaní exekúcie (§ 196). Oprávnený a exekútor majú nárok na náhradu trov potrebných na účelné vymáhanie nároku. Medzi trovy exekúcie preto nie je možné zaradiť trovy, ktoré vznikli povinnému počas exekúcie*“, je príliš formalistický, podobne za formalistickú považuje interpretáciu § 203 ods. 1 Exekučného poriadku.

Zákonodarca v exekučnom poriadku nerieši otázku náhrady trov povinného. Preto v jednotlivých prípadoch je vecou všeobecného súdu vysporiadať sa s možnosťou ich priznania v závislosti od okolností prípadu. Ústavný súd už vyslovil, že nevyklučuje ani možnosť primeranej aplikácie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (napr. IV. ÚS 325/2010-16, II. ÚS 410/2010-16), resp. takú (rozširujúcu) interpretáciu ustanovenia § 203 Exekučného poriadku, ktorá rešpektuje požiadavku ústavnej konformity výkladu.

Podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie. Zo znenia citovanej právnej normy vyplýva, že v prípade zastavenia exekúcie má súd možnosť, nie povinnosť zaviazat' na náhradu trov exekúcie oprávneného. Súdu aplikujúcemu uvedenú právnu normu je poskytnutá možnosť uváženia na základe zhodnotenia všetkých okolností daného prípadu a aj v prípade zavinenia rozhoduje jeho intenzita.

V sťažovateľovom prípade však nie je vecou ústavného súdu zaujať stanovisko k interpretácii právnych noriem upravujúcich priznanie trov exekúcie, resp. k možnosti uplatnenia ich rozširujúceho výkladu, keďže na náhradu trov odvolacieho konania sp. zn. 9 CoE/105/2013 neprichádzala do úvahy ich aplikácia.

Ústavný súd preto aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa advokátom konštatuje, že sťažnosť má nedostatky náležitostí predpísaných ústavou a zákonom o ústavnom súde v nenáležitom odôvodení tvrdenia o porušení jeho práv krajským súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. marca 2014